

Pogeskoler, Vinterkoler og Biskoler, hvor der virker ueksaminerede Lærere og Lærere. Jeg har ment at kunne gaa ind paa, at disse Forhold ogsaa fremtidig kunne blive bestaaende, idet jeg tror, at det vil være meget vanskeligt under de nuværende Forhold, i alt Fald i en nær Fremtid, at komme bort fra de ekstraordinære Forhold. Denne Bestemmelse tror jeg derfor ogsaa kunde anbefales, saaledes som den er affattet.

Jeg gaar dernæst over til de to følgende Afsnit, som omhandle dels ny Lønningsbestemmelser, dels Bestemmelser om Tilsyn og Lærerkaldelse. Spørgsmaalet om en Forandring af Skolelærernes Lønningsmaade har jo været et Punkt, som har spillet en væsentlig Rolle ved den Bevægelse for en fornyet Optagelse af Skolereformen, der har fundet Sted i de senere Aar, og jeg tror ikke, at det vil kunne bestrides, at Lærernes økonomiske Vilkaar rundt omkring i Landet efterhaanden ere bleven saadanne ved Tidernes Ugunst, at en Reform paa dette Omraade vil være nødvendig paa den ene eller den anden Maade. Men naar Regeringen har stillet det Forslag, som den her har stillet, og som i Princippet har fundet Tilslutning i Folketinget, har den ogsaa gjort det i den Tanke, at det vilde være nødvendigt at komme til en forandret Ordning med Hensyn til Lærerkaldelsen. Disse Spørgsmaal staa i nødvendig Sammenhæng med hinanden. Saa vist som det er, at det vil være umuligt at gennemføre en forbedret Lønningsordning for Lærerne, uden at Staten skyder et betydeligt Beløb til, saa vist er det ogsaa, at jo mere Staten maa ofre paa Skolevæsenet, desto større bør ogsaa den Indflydelse blive, som Staten gennem sine Myndigheder faar paa Lærernes Kaldelse, der jo hidtil har været for en væsentlig Del i Kommunalbestyrelsens Haand, og det vel netop særlig af den Grund, at Skolevæsenet har været en kommunal Institution, baaret oppe ved kommunale Midler. Jeg tror derfor, at der har været god Konsekvens i Forslaget, naar det paa dette Punkt har foreslaaet, at samtidig med, at der indføres en Lønningsforbedring, sker der ogsaa en Forandring i Ordningen af Lærerkaldelsen paa en saadan Maade, at baade Lærerne blive betryggede ved, at deres Udsigter til Avancement i noget højere Grad end hidtil ville kunne opretholdes, og at Staten faar Garanti for, at Undervisningens Arbejde ogsaa virkelig varetages ved Lærerkaldelse. Regeringen har ikke været blind for, at naar man i saa Henseende skulde opstille et nyt Forslag, maatte dette til Dels bygges paa, hvad der har bestaaet

i de sidste 40 Aar, og jeg tror derfor heller ikke, man kan sige, at det Forslag, der findes i Regeringsforslagets § 9, viser Tendens til at ville fratage Kommunerne en væsentlig Indflydelse paa Lærereembedernes Besættelse. Den Vej, som Regeringen har ment at burde foreslaa, har jo været den, at der foruden den Sigtning af Ansøgere, som ogsaa nu maa siges at tilkomme Skoledirektionen, den kaldsberettigede, efter Loven af 8de Marts 1856 § 9, skulde der ved frit Skøn af Skoledirektionen, den kaldsberettigede, kunne udflydes indtil et vist Antal af de foreliggende Ansøgere, dog saaledes, at der i intet Tilfælde kunde blive mindre end 6 Ansøgere tilbage for Kommunalbestyrelsen at vælge og vrage imellem. Nu har dette Forslag som bekendt paa ingen Maade vundet Tilslutning hos Folketinget, hvor der imidlertid er opkommet en Tanke til en Løsning, hvorved jeg en Tid troede, at man vilde kunne komme ud over dette Punkt. Det var ved at lægge Indstillingsretten fra Kommunalbestyrelsens Haand over i Skolekommissionens, en Skolekommission, som var sammensat efter væsentlig andre Principper end dem, hvorefter det nu sker i Henhold til Landkommunalloven. Men det Forslag, som er bleven vedtaget af Folketinget gennem Forslagets § 17, egner sig efter min Mening ikke til at accepteres. Vel er man altsaa gaaet ind paa at lade Indstillingsretten overgaa til Skolekommissionen, men man har foreslaaet, at man i Stedet for Bestemmelsen om Skoledirektionens Ret til at forlange, at vedkommende, der blive indstillede, skulde være stiftede og værdige til det Embede, hvorom de søge, skal indføre den Bestemmelse, at Skolekommissionen, efter at fuldt ud uvalificerede ere bleven udfødte, skal have frit Valg mellem de øvrige Ansøgere, for saa vidt disse have fuldt 25 Aar, hvor Spørgsmaalet er om Besættelsen af Første- og Enkelærerembeder, og saa har Skoledirektionen at kalde den, som den finder mest stiftet til Embedet — og det skal Skoledirektionen altsaa gøre, selv om den staar over for en Indstilling, der omfatter 3, af hvilke den ikke anser nogen for stiftet til at beklæde det Embede, hvorom der er Spørgsmaal. For saa vidt der utvivlsomt ved Embeders Besættelse er andre Hensyn at tage end det, om vedkommende Ansøger har taget de befalede Prøver, er altsaa Skoledirektionen afstaaet fra det Skøn, som Direktionen hidtil har haft Ret til at udøve over de tre indstillede Ansøgere. Dette anser jeg for et Tilbagestridt, som jeg ikke vil kunne være med til. — Dernæst har Folketinget foreslaaet Kalds-